บทที่ 3
ขั้นตอนการวิจัย

3.1 สารเคมีและวัสดุ

สารเคมีและวัสดุต่างๆ ที่ใช้ในงานวิจัยนี้แสดงในตาราง 3.1

ตาราง 3.1 สารเคมีและวัสดุที่ใช้ในงานวิจัย

ลำดับที่	สารเคมี	หน้าที่	ชนิด/ขนาดอนุภาค	บริษัท
1	ฟีนอล-ฟอร์มัลดีไฮด์ (NOVOLAC PGB-9511)	เมทริกซ์	แบบผง	บริษัท TGCI Resitop จำกัด
2	แกรไฟต์ (Timrex KS-150)	สารตัวเติมนำไฟฟ้า	<180μm	บริษัท Timcal จำกัด
3	ผงเขม่าดำ (N115)	สารตัวเติมนำไฟฟ้า	<44μm	บริษัท Thai carbon black จำกัด
4	ซิลิกอนคาร์ไบด์	สารตัวเติมเสริมสมบัติเชิงกล	<45μm	กากของเสียจากบริษัท EFD (Thailand) จำกัด
5	ยางไนไตรล์	สารตัวเติมทำให้เหนียว	<250μm	บริษัท มินิแบ ประเทศไทย จำกัด
5	กาวเงิน (Silver paint)	ทำให้ Contact resistance คงที่	-	บริษัท Structure Probe จำกัด
6	น้ำมันซิลิโคน (Silicon oil)	ป้องกันไม่ให้พลาสติกติดแม่แบบ	-	บริษัท Ajax Finechem จำกัด
7	ซิงค์สเตียเรต (Zinc stearate)	สารหล่อลื่น	แบบผง	บริษัท Sigma-Aldrich จำกัด

3.2 เครื่องมือและอุปกรณ์

เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในงานวิจัยนี้แสดงในตาราง 3.2

ตาราง 3.2 เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในงานวิจัย

ลำดับที่	เครื่องมือและอุปกรณ์	บริษัท	รุ่น
1	เครื่องอัดขึ้นรูป (Compression molding machine)	Lab Tech Engineering Co., Ltd.	LP 20
2	เครื่องทดสอบความแข็งแรงของวัสดุ (Universal testing machine)	Lloyd Co., Ltd.	LRX
3	เครื่องทดสอบความต้านทานแรงกระแทก (Impact resistance testing machine)	Cometech Co., Ltd.	QC-639K
4	ตะแกรงร่อน	Retsch Co., Ltd..	-
5	กล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด (Scanning electron microscope)	JEOL Technics Co., Ltd.	JSM 5910 LV
6	เครื่องมัลติมิเตอร์	Goldstar Electronic Co., Ltd.	DM-333
7	เตาอบไฟฟ้า	EduSystem Co., Ltd.	Binder
8	เวอร์เนียร์	Kannom (Stainlass Hardened) Co., Ltd.	S755
9	เครื่องชั่งน้ำหนัก ทศนิยม 4 ตำแหน่ง	Scientific Promotion Co., Ltd.	BP210
10	เครื่องชั่งน้ำหนัก ทศนิยม 2 ตำแหน่ง	Scientific Promotion Co., Ltd.	5A310S

3.3 สมบัติของเมทริกซ์

3.3.1 สมบัติของฟีนอล-ฟอร์มัลดีไฮด์ (Phenol-Formaldehyde)

ฟีนอล-ฟอร์มัลดีไฮด์ เป็นเทอร์มอเซตติงพอลิเมอร์เนื้อแข็ง ที่มีความคงตัว ทนทานต่อการผุกร่อน และทนความร้อนได้สูง (260 องศาเซลเซียส) ฟีนอล-ฟอร์มัลดีไฮด์มีอยู่ 2 ชนิด คือ Novolac หรือฟีนอล-ฟอร์มัลดีไฮด์ชนิดผง และResole หรือฟีนอล-ฟอร์มัลดีไฮด์ชนิดของเหลว ซึ่งฟีนอล-ฟอร์มัลดีไฮด์ทั้ง 2 ชนิด มีความแตกต่างกันดังนี้ ฟีนอล-ฟอร์มัลดีไฮด์ชนิดผงนั้นจะให้ค่าสมบัติเชิงกลที่ดีกว่าชนิดของเหลว แต่ฟีนอล-ฟอร์มัลดีไฮด์ชนิดของเหลวนั้นจะให้ค่าการนำไฟฟ้าที่ดีกว่าชนิดผงเล็กน้อย เนื่องจากมีหมู่ฟังก์ชัน σ–OH มากกว่าแต่ ฟีนอล-ฟอร์มัลดีไฮด์ชนิดผงให้ค่าความพรุนตัวที่น้อยกว่าและให้ค่าสมบัติเชิงกลที่ดีกว่า [14] ซึ่งในการทดลองนี้ใช้ฟีนอล-ฟอร์มัลดีไฮด์ชนิดผงแสดงดังรูป 3.1 โดยได้รับความอนุเคราะห์จาก บริษัทไทยจีซีไอ เรซิท็อป จำกัด ชื่อทางการค้าคือ NOVOLAC PGB-9511 มีสมบัติดังตาราง 3.3

ตาราง 3.3 สมบัติของฟีนอล-ฟอร์มัลดีไฮด์ ชนิด NOVOLAC PGB-9511 [51]

สมบัติ	ค่า	หน่วย
อุณหภูมิหลอมเหลว (T_m)	70-80	$^{\circ}C$
อุณหภูมิการสลายตัวทางความร้อน (T_d)	260	$^{\circ}C$
ความหนาแน่นที่ 25 $^{\circ}C$ (Density)	0.3	g/cm^3
ปริมาณสารช่วยแข็งตัว (Hexamine)	8.6-9.6	%
ลักษณะทางกายภาพ	ผงสีเหลือง	-
Gelation time ที่ 150°C	65-85	Sec
อัตราการไหลที่ 125°C (MFI)	22-32	g/10 min

ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากฟีนอล-ฟอร์มัลดีไฮด์

ใช้ทำปลอกหุ้มคอยล์รถยนต์ แกนคอยล์ในเครื่องรับวิทยุและโทรทัศน์ เปลือกเครื่องโทรศัพท์สมัยโบราณ ด้ามเครื่องมือช่าง หูหม้อ หูกะทะ ด้ามมีด ลูกบิลเลียด แผงวงจรและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ กาว สารเคลือบผิว ตลอดจนใช้เป็นสารเติมแต่งในอุตสาหกรรมยาง

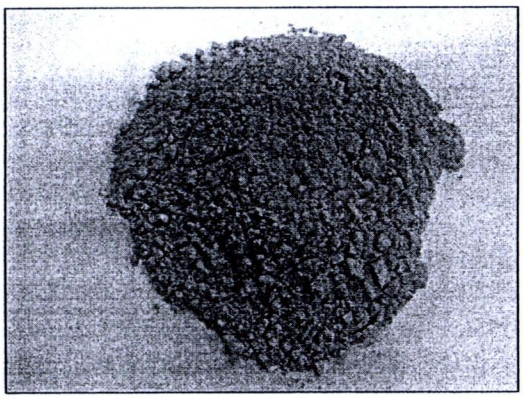

รูป 3.1 ฟีนอล-ฟอร์มัลดีไฮด์ (RESITOP® PGB-9511)

3.4 สมบัติของสารตัวเติมนำไฟฟ้า

3.4.1 แกรไฟต์ (Graphite)

ผงแกรไฟต์ที่ใช้ในงานวิจัยนี้คือ ผงแกรไฟต์ TIMREX™ KS150 จากบริษัท Timcal ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ ซึ่งตัวอย่างของผงแกรไฟต์ ชนิดนี้แสดงดังรูป 3.2 ซึ่งสมบัติทางกายภาพของสารตัวเติมแสดงดังตาราง 3.4

รูป 3.2 ผงแกรไฟต์ TIMREX™ KS150

ตาราง 3.4 สมบัติทางกายภาพของ แกรไฟต์ (TIMREX™ KS150) [26]

General Information	Value
Purity	
Ash	**0.06%**
Moisture	**0.05%**
Bulk Density	**0.42 g/cm^3**
Density	
Xylene	**2.08 – 2.30 g/cm^3**
Specific Bulk Volume	**263 ml/100g**
Particle Size Distribution	
vibrated Sieving	
> 180 µm	**0.20%**
> 150 µm	**4%**
> 100 µm	**20%**
Airjet Sieving	
>63 µm	**60%**
>32 µm	**40%**
Melting Temperature	**app.3500 °C**
Ignition Temperature	**> 570 – 740 °C**

3.4.2 ผงเขม่าดำ (Carbon black)

ผงเขม่าที่ใช้มีลักษณะดังรูป 3.3 และมีสมบัติดังตาราง 3.5

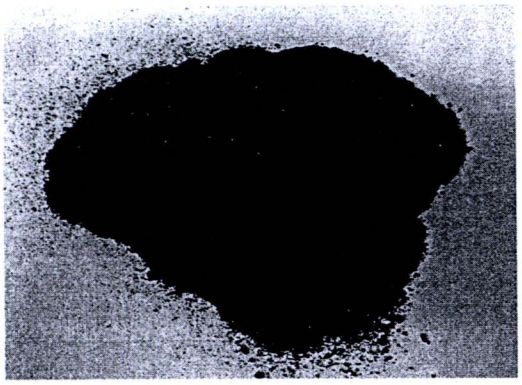

รูป 3.3 ผงเขม่าดำ (N115)

ตาราง 3.5 สมบัติของผงเขม่าดำ N115 [46]

สมบัติ	ค่า	หน่วย
Iodine Absorption	160	mg/g
Density	0.345	g/cm^3
Pellet Hardness	12 - 51	g
Ash content	0.75	% Max
Sulphur content	1.5	% Max
pH	6 - 10	-

3.5 สมบัติของสารตัวเติมเสริมแรง

3.5.1 ซิลิกอนคาร์ไบด์ (Silicon carbide)

อนุภาคซิลิกอนคาร์ไบด์ในงานวิจัยนี้ เป็นกากของเสียจากโรงงานเจียรนัยเพชรที่ใช้แล้วมาทำการคัดแยกให้มีขนาดอนุภาคประมาณ 45 ไมโครเมตร โดยได้รับความอนุเคราะห์จากบริษัท EFD (Thailand) จำกัด แสดงดังรูป 3.4 และสมบัติทางกายภาพของสารตัวเติมแสดงดังตาราง 3.6

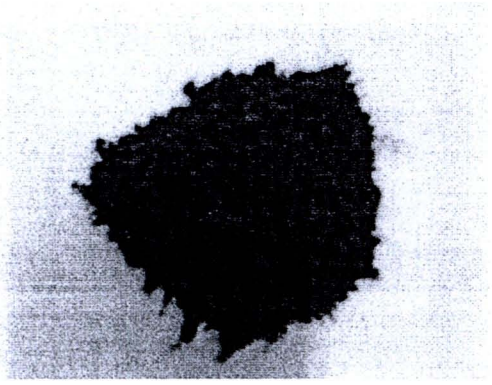

รูป 3.4 ซิลิกอนคาร์ไบด์

ตาราง 3.6 สมบัติของซิลิกอนคาร์ไบด์ [45]

สมบัติ	ค่า	หน่วย
จุดหลอมเหลว (mp)	2,700	^{o}C
การขยายตัวเนื่องจากความร้อน	4.0×10^{-6}	K
ความแข็งแรงเชิงกล (Compresive Strength)	576	kg/cm^{3}
มอดุลัสยืดหยุ่น	410	GPa
ความทนต่อกรดและเบส	สูง	-
ความทนต่อการสึกกร่อน(Wear Resistance)	สูง	-
ความทนและนำความร้อน	สูง	-

3.5.2 อนุภาคยางไนไตรล์

ยางไนไตรล์ เป็นยางที่มีความเป็นขั้วสูงมีสมบัติเด่น คือ ทนต่อน้ำมันปิโตรเลียมและตัวทำละลายที่ไม่มีขั้วต่างๆ ได้ดี นอกจากนี้ยังทนต่อความร้อนและต้านทานต่อการขัดถูได้ดี อนุภาคยางไนไตรล์ในงานวิจัยนี้ ได้จากการนำถุงมือยางไนไตรล์ที่ใช้แล้วมาทำการบดละเอียดให้มีขนาดอนุภาคประมาณ 0.25 มิลลิเมตร โดยได้รับความอนุเคราะห์จากบริษัท มินิแบ ประเทศไทย ซึ่งแสดงดังรูป 3.5

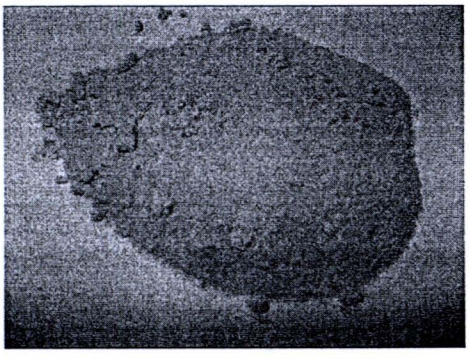

รูป 3.5 อนุภาคยางไนไตรล์

3.6 สารตัวเติมอื่นๆ

3.6.1 ซิงค์สเตียเรต (Zinc stearate)

เป็นสารหล่อลื่น และช่วยการกระจายตัวของสารตัวเติม มีลักษณะเป็นผงสีขาว ซึ่งผลิตโดยบริษัท Riedel-de Haen จำกัด มีลักษณะดังรูป 3.6

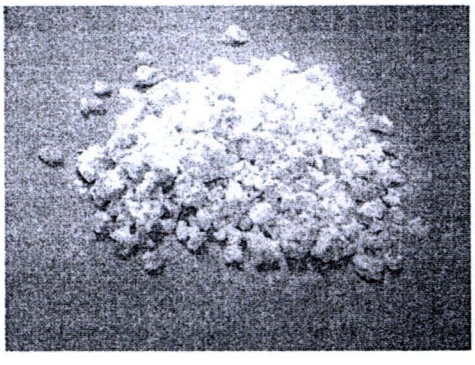

รูป 3.6 ซิงค์สเตียเรต

3.7 วิธีการทดลอง

3.7.1 การเตรียมคอมโพสิตฟีนอล-ฟอร์มัลดีไฮด์

ทำการอบผงแกรไฟต์ ผงเขม่าดำ ซิลิกอนคาร์ไบด์ และอนุภาคยางไนไตรล์ที่อุณหภูมิ 110 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 1 ชั่วโมง เพื่อกำจัดความชื้นที่มีอยู่ในสาร จากนั้นเตรียมคอมโพสิตในอัตราส่วนผสมต่างๆ โดยเตรียมพอลิฟีนอล-ฟอร์มัลดีไฮด์ ผงแกรไฟต์ ผงเขม่าดำ ซิลิกอนคาร์ไบด์ อนุภาคยางไนไตรล์ และซิงค์สเตียเรตตามอัตราส่วนเปอร์เซ็นต์โดยน้ำหนักต่างๆ ดังตาราง 3.7 (โดยคิด 100% เท่ากับ 60 กรัม) จากการศึกษาเบื้องต้นพบว่าสภาวะในการขึ้นรูปที่เหมาะสมสำหรับการเตรียมคอมโพสิตในงานวิจัยนี้คือ

- อุณหภูมิ 150 องศาเซลเซียส
- ความดัน 1,500 และ 1,800 ปอนด์ต่อตารางนิ้ว
- เวลาในการให้ความร้อนเบื้องต้น (Preheat) 10 นาที
- เวลาในการกดอัดด้วยความร้อน 10 นาที
- เวลาในการหล่อเย็น 10 นาที

จากนั้นนำแผ่นชิ้นงานที่ได้มาตัดตามขนาดเพื่อทำการทดสอบสมบัติต่างๆ และนำชิ้นงานไปทำการอบหลังบ่มที่อุณหภูมิ 190 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 30 ชั่วโมง [8] เพื่อให้เกิดปฏิกิริยาการบ่มที่สมบูรณ์และลดความเค้นบนชิ้นงาน

การเตรียมชิ้นงานโดยวิธีกดอัด (Compression Molding)

ชิ้นงานแผ่นเรียบ ขนาด 11x11 เซนติเมตร หนา 3.3 มิลลิเมตร ดังรูป 3.9 ทาน้ำยาถอดแบบ (silicone oil) บนแม่แบบ ดังรูป 3.8 ให้ทั่วเพื่อความสะดวกในการถอดชิ้นงานออกจากแม่แบบ จากนั้นเทวัสดุผสมลงในแม่แบบแล้วนำไปขึ้นรูปเป็นแผ่นชิ้นงานด้วยเครื่องอัดขึ้นรูปที่อุณหภูมิ 150 องศาเซลเซียส ความดัน 1,500 และ 1,800 ปอนด์ต่อตารางนิ้ว โดยมีการให้ความร้อนก่อนการกดอัด 10 นาที จากนั้นทำการกดอัดร้อนเป็นเวลา 10 นาที นำแม่แบบออกจากเครื่องกดอัด ทิ้งไว้ให้เย็นที่อุณหภูมิห้องก่อนนำชิ้นงานออกจากแม่แบบ เพื่อนำไปวิเคราะห์สมบัติต่าง ๆ ต่อไป

3.7.2 การเตรียมคอมโพสิตฟีนอล-ฟอร์มัลดีไฮด์ที่มีช่องทางเดินของก๊าซ

เมื่อทำการศึกษาอัตราส่วนของคอมโพสิตที่อัตราส่วนต่าง ๆ แล้วนำอัตราส่วนที่ให้สมบัติต่าง ๆที่ดีที่สุดมาทำการขึ้นรูปชิ้นงานที่มีช่องทางเดินของก๊าซ ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1.5 เซนติเมตร หนา 5 มิลลิเมตร ดังรูป 3.11 ทาน้ำยาถอดแบบบนแม่แบบ ดังรูป 3.10 จากนั้นเทวัสดุผสมลงในแม่แบบแล้วนำไปขึ้นรูปด้วยเครื่องอัดขึ้นรูปที่อุณหภูมิ 150 องศาเซลเซียส และความดัน 1,800 ปอนด์ต่อ

ตารางนิ้ว โดยมีการให้ความร้อนก่อนการกดอัด 15 นาที จากนั้นทำการกดอัดร้อนเป็นเวลา 10 นาที นำแม่แบบออกจากเครื่องกดอัด ทิ้งไว้ให้เย็นที่อุณหภูมิห้อง นำชิ้นงานออกจากแม่แบบ ก่อนขัดหน้า – หลัง แล้วนำไปประกอบในเซลล์เชื้อเพลิงชนิดเมมเบรนแลกเปลี่ยนโปรตอนดังรูป 3.12 เพื่อทดสอบต่อไปโดยกลุ่มวิจัยเซลล์เชื้อเพลิงในภาควิชาฟิสิกส์

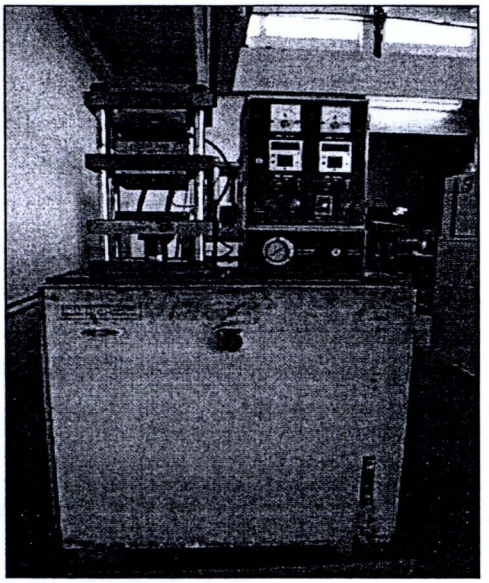

รูป 3.7 เครื่องอัดไฮดรอลิก

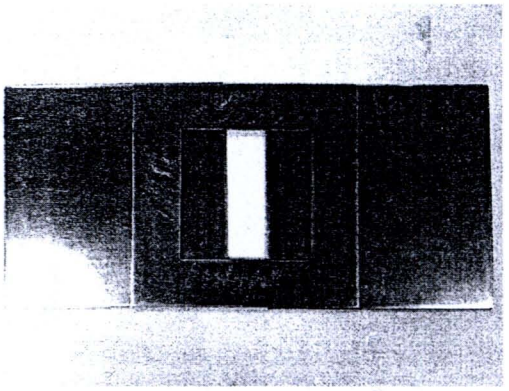

รูป 3.8 แม่แบบสำหรับอัดแผ่นชิ้นงาน

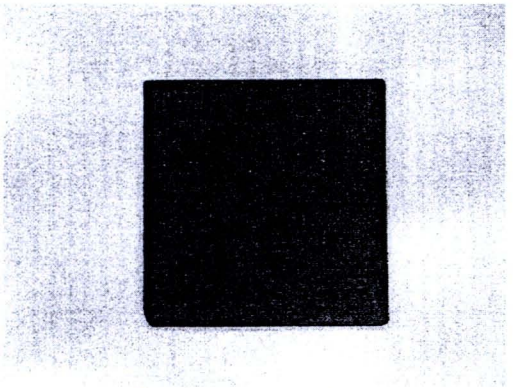

รูป 3.9 ชิ้นงานที่ได้จากเครื่องอัดแผ่น

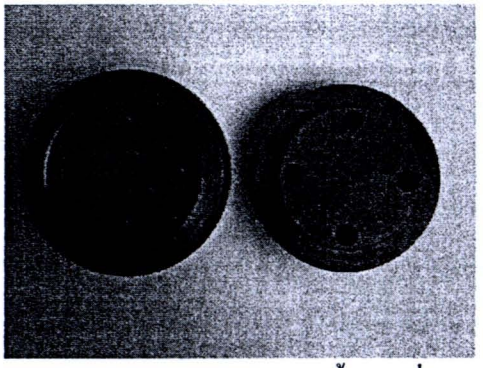

รูป 3.10 แม่แบบสำหรับอัดชิ้นงานที่มีช่องทางเดินของก๊าซ

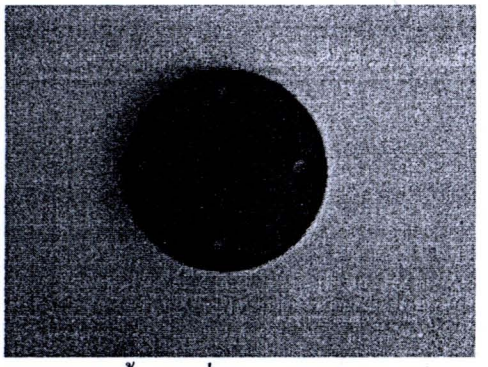

รูป 3.11 ชิ้นงานที่มีช่องทางเดินของก๊าซ

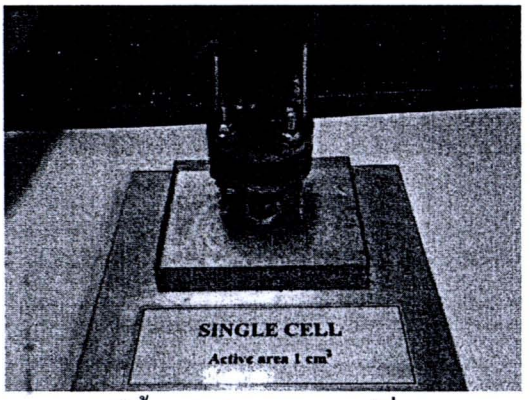

รูป 3.12 เซลล์เชื้อเพลิงประกอบเซลล์เดี่ยว (PEMFC)

ตาราง 3.7 ส่วนประกอบของคอมโพสิตที่เตรียมในงานวิจัยนี้

Polymer Composites	PF (%)	G (%)	N (%)	SiC (%)	CB (%)	ZnSt (%)	Post cure 190°C (hours)
SiC0	100	-	-	-	-	-	-
SiC2	98	-	-	2	-	-	-
SiC4	96	-	-	4	-	-	-
SiC6	94	-	-	6	-	-	-
SiC8	92	-	-	8	-	-	-
SiC10	90	-	-	10	-	-	-
G80	20	80	-	-	-	1	-
G80Po30	20	80	-	-	-	1	30
G80N5	15	80	5	-	-	1	-
G80N5Po30	15	80	5	-	-	1	30
G79N5SiC1	15	79	5	1	-	1	-
G79N5SiC1Po30	15	79	5	1	-	1	30
G78N5SiC2	15	78	5	2	-	1	-
G78N5SiC2Po30	15	78	5	2	-	1	30
G76N5SiC4	15	76	5	4	-	1	-
G76N5SiC4Po30	15	76	5	4	-	1	30
G74N5SiC6	15	74	5	6	-	1	-
G74N5SiC6Po30	15	74	5	6	-	1	30
G72N5SiC8	15	72	5	8	-	1	-
G72N5SiC8Po30	15	72	5	8	-	1	30
G75N5CB5	15	75	5	-	5	1	-
G75N5CB5Po30	15	75	5	-	5	1	30
G79N5CB1	15	79	5	-	1	1	-

ตาราง 3.7 ส่วนประกอบของคอมโพสิตที่เตรียมในงานวิจัยนี้ (ต่อ)

Polymer Composites	PF (%)	G (%)	N (%)	SiC (%)	CB (%)	ZnSt (%)	Post cure 190°C (hours)
G79N5CB1Po30	15	79	5	-	1	1	30
G79N5CB1SiC1	15	79	5	1	1	1	-
G79N5CB1SiC1Po30	15	79	5	1	1	1	30
G79N5CB1SiC1 (70g,P)	15	79	5	1	1	1	-
G79N5CB1SiC1Po30 (70g,P)	15	79	5	1	1	1	30

หมายเหตุ PF คือ พอลิฟีนอลฟอร์มัลดีไฮด์ชนิดผง, 70g คือ เพิ่มปริมาณขึ้นเป็น 70 กรัม
N คือ อนุภาคยางไนไตรล์, Po คือ Post cure
G คือ ผงแกรไฟต์ P คือ เพิ่มความดันจาก 1,500 เป็น 1,800 ปอนด์ต่อตารางนิ้ว
SiC คือ อนุภาคซิลิกอนคาร์ไบด์
ZnSt คือ ซิงค์สเตียเรต

3.8 การทดสอบสมบัติต่างๆ ของคอมโพสิต

3.8.1 การทดสอบสมบัติทางกายภาพของฟีนอล-ฟอร์มัลดีไฮด์คอมโพสิต

3.8.1.1 การศึกษาลักษณะพื้นผิวหน้าตัดของฟีนอล-ฟอร์มัลดีไฮด์คอมโพสิตด้วยกล้องจุลทรรศน์อิเล็คตรอนแบบส่องกราด (SEM)

นำชิ้นงานที่ต้องการทดสอบไปหักโดยใช้คีม แล้วติดเข้ากับก้านวางตัวอย่าง (Specimen stub) ดังรูป 3.13 ซึ่งเป็นพลาสติกลักษณะเป็นแท่งกลมด้วยเทปคาร์บอน เมื่อติดชิ้นทดสอบบนก้านวางตัวอย่างเรียบร้อยแล้ว นำชิ้นทดสอบมาฉาบผิวด้วยสารตัวนำไฟฟ้าจำพวกโลหะหนักที่มีอะตอมขนาดเล็ก การฉาบผิวด้วยสารตัวนำไฟฟ้าเพื่อเพิ่มสมบัติในการนำไฟฟ้าให้กับชิ้นทดสอบ โดยกระทำภายใต้ภาวะสุญญากาศ และให้กระแสไฟฟ้าที่เหมาะสมเพื่อให้โลหะหนักเปลี่ยนสภาพเป็นอะตอมและตกลงบนผิวชิ้นทดสอบในอัตราส่วนเดียวกัน ในงานวิจัยนี้ใช้ทองในการฉาบผิวชิ้นงาน และนำไปวิเคราะห์ลักษณะพื้นผิวหน้าตัดของชิ้นงานด้วยกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด เพื่อศึกษาการกระจายตัวของสารตัวเติม ซึ่งมีผลต่อสมบัติต่างๆ ของชิ้นงาน

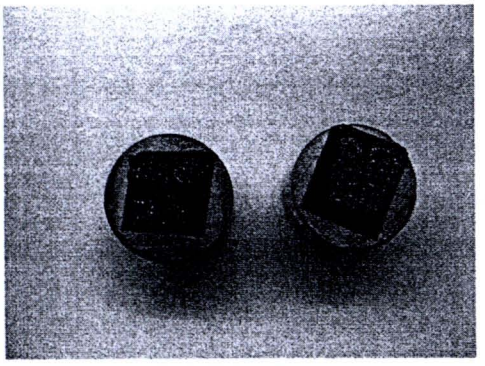

รูป 3.13 รูปชิ้นงานที่ติดเข้ากับก้านวางตัวอย่าง

3.8.1.2 การทดสอบค่าความหนาแน่นของฟีนอล-ฟอร์มัลดีไฮด์คอมโพสิต

การทดสอบค่าความหนาแน่นของฟีนอล-ฟอร์มัลดีไฮด์คอมโพสิตสำหรับงานวิจัยนี้ เป็นการหาค่าความหนาแน่นโดยใช้ขวดวัดความหนาแน่น หาค่าความหนาแน่นของวัตถุดิบที่คิดจากความหนาแน่นที่แท้จริง ไม่รวมช่องว่างหรือรูพรุนใด ๆ ทั้งสิ้น ดังสมการ

$$\text{ความหนาแน่นของตัวอย่าง} = \frac{\text{น้ำหนักตัวอย่าง (g)}}{\text{ปริมาตรตัวอย่าง}(cm^3)}$$

โดยที่ น้ำหนักตัวอย่าง คือ W-P

น้ำหนักน้ำ คือ W1-P

น้ำหนักน้ำที่เหลือ คือ W2-(W-P)-P

ปริมาตรน้ำ คือ $\frac{W1-P}{\text{ความหนาแน่นของน้ำ}}$

ปริมาตรน้ำที่เหลือ คือ $\frac{W2-(W-P)-P}{\text{ความหนาแน่นของน้ำ}}$

ปริมาตรตัวอย่าง (ปริมาตรน้ำที่ถูกแทนที่) คือ ปริมาตรน้ำ – ปริมาตรน้ำที่เหลือ

1. ชั่งน้ำหนักขวดพิคโนมิเตอร์ และฝาปิด (P)
2. ชั่งน้ำหนักขวดพิคโนมิเตอร์ ฝาปิดและตัวอย่างบรรจุอยู่ (W)
3. ชั่งน้ำหนักขวดพิคโนมิเตอร์ ฝาปิดและน้ำกลั่น (W1)
4. ชั่งน้ำหนักขวดพิคโนมิเตอร์ ฝาปิด ตัวอย่าง และน้ำกลั่น (W2)

ความหนาแน่นของน้ำที่อุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส เท่ากับ 0.9971 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร โดยจะมีการแสดงตัวอย่างการคำนวณการหาความหนาแน่นไว้ที่ภาคผนวก จ

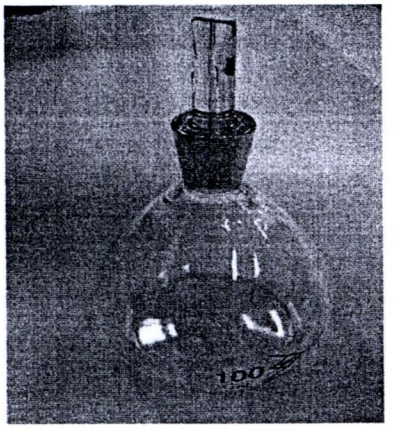

รูป 3.14 ขวดวัดความหนาแน่น

3.8.2 การทดสอบสมบัติด้านการนำไฟฟ้าของคอมโพสิต

การทดสอบสมบัติการนำไฟฟ้าของฟีนอล-ฟอร์มัลดีไฮด์คอมโพสิตนั้น จะเป็นการวัดค่าความต้านทานไฟฟ้าของชิ้นทดสอบ ทำได้โดยทำการตัดชิ้นทดสอบให้มีความยาว 10 เซนติเมตร กว้าง 0.5 เซนติเมตร จากนั้นนำไปเคลือบกาวเงินที่ปลายทั้งสองข้างแล้วนำไปอบที่ 80 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 30 นาที เพื่อให้กาวเงินแห้ง นำมาวัดค่าความต้านทานไฟฟ้า (resistivity) ด้วยเครื่องมัลติมิเตอร์ดังรูป 3.15 และนำค่าที่อ่านได้จากเครื่องมัลติมิเตอร์ มาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความต้านทานไฟฟ้าโดยใช้ สมการ (3.3) และสมการ (3.4)

$$\rho = (RA/L) \qquad (3.3)$$

โดยกำหนดให้ ρ คือ สัมประสิทธิ์ความต้านทานไฟฟ้า (Ω.cm)

R คือ ความต้านทานไฟฟ้าค่าที่อ่านได้จากเครื่อง (Ω)

L คือ ความยาวของชิ้นงาน (cm)

A คือ พื้นที่หน้าตัดของชิ้นงาน (cm^2)

หลังจากนั้นนำมาหาค่าการนำไฟฟ้าโดยใช้สมการ (3.4)

$$\sigma = (1/\rho) \qquad (3.4)$$

โดยกำหนดให้ σ คือ ค่าสภาพนำไฟฟ้า (S/cm)

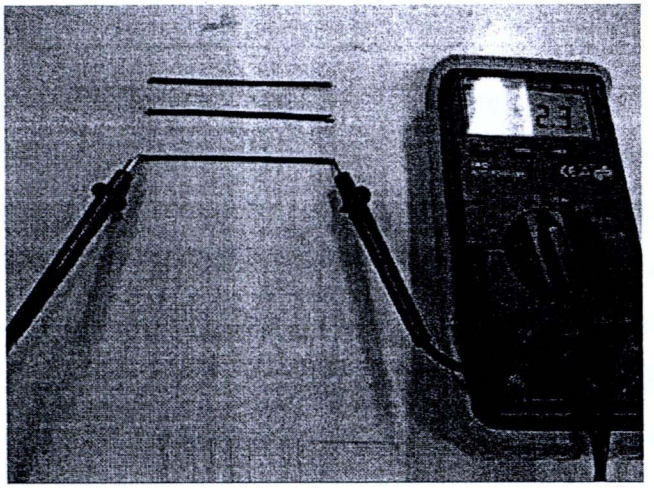

รูป 3.15 การวัดค่าความต้านทานไฟฟ้าด้วยเครื่องมัลติมิเตอร์

3.8.3 การทดสอบสมบัติเชิงกลของคอมโพสิต

การเตรียมชิ้นงานทดสอบ

การทดสอบสมบัติเชิงกลของฟีนอล-ฟอร์มัลดีไฮด์คอมโพสิต ทำได้โดยทำการตัดชิ้นงานที่เตรียมได้ให้มีความยาว 10 เซนติเมตร กว้าง 1 เซนติเมตร หนา 3 มิลลิเมตรดังแสดงในรูป 3.16

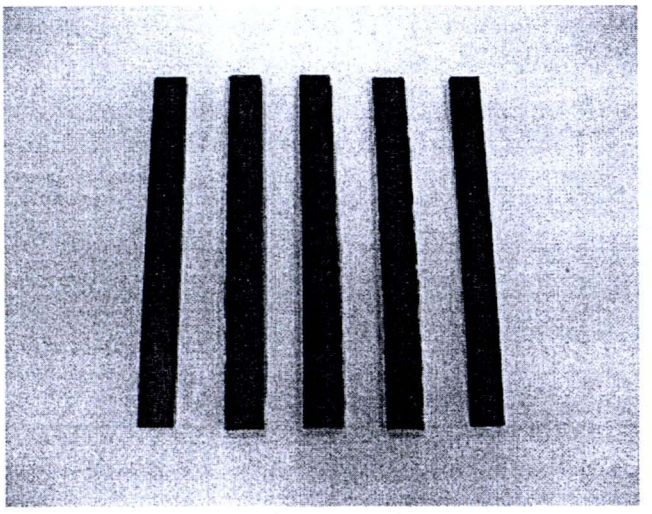

รูป 3.16 ลักษณะของชิ้นทดสอบที่ใช้ทดสอบสมบัติเชิงกล

3.8.3.1 การทดสอบความทนแรงดึง

การทดสอบความทนแรงดึงของฟีนอล-ฟอร์มัลดีไฮด์คอมโพสิต ทำการทดสอบโดยการใช้เครื่องทดสอบความแข็งแรงของวัสดุ (Universal testing machine) แสดงดังรูป 3.17 โดยทำการวัด ณ อุณหภูมิห้อง เมื่อมีการดึงเกิดขึ้นชิ้นงานที่ทดสอบจะถูกยืดออก และเกิดการต่อต้านแรงที่กระทำจากคาน ดังนั้นหัววัดแรงที่ติดกับคานจะทำหน้าที่วัดแรงแล้วส่งข้อมูลไปยังหน่วยแสดงผลเป็นตัวเลข และกราฟ ซึ่งควบคุมการทำงานด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สามารถทดสอบ และแสดงผลของสมบัติความทนแรงดึงของชิ้นงานทดสอบ ชิ้นทดสอบมีความยาวพิกัด (Gauge length: L_0) 40 มิลลิเมตร ความกว้างของชิ้นทดสอบ ในช่วง 10 มิลลิเมตร ทำการวัดความกว้าง และความหนาของชิ้นทดสอบที่หลายๆ ตำแหน่ง เพื่อนำค่าไปคำนวณพื้นที่หน้าตัดเริ่มต้น (Cross sectional area: A_0) กำหนดอัตราเร็วในการดึง 60 มิลลิเมตรต่อนาที ใช้ตัววัดแรง (Load cell) 2,500 นิวตัน เครื่องจะดึงชิ้นทดสอบจนขาด โปรแกรมสำเร็จรูปจะแสดงผลค่าความทนแรงดึงของชิ้นงานทดสอบ

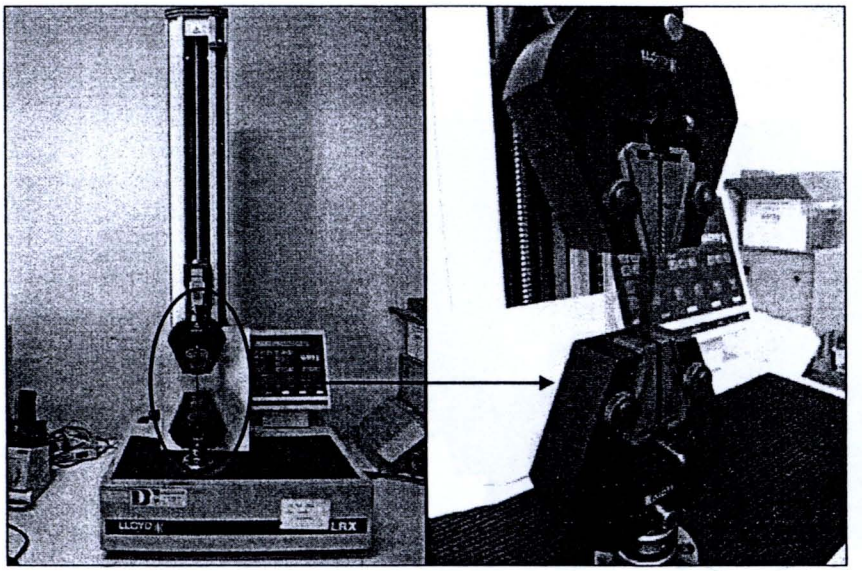

รูป 3.17 เครื่องทดสอบความทนแรงดึงและหัวดึง

3.8.3.2 การทดสอบความทนแรงโค้งงอ

การทดสอบความทนแรงโค้งงอในงานวิจัยนี้ เป็นการทดสอบด้วยเครื่องทดสอบความแข็งแรงของวัสดุ (Universal testing machine) ณ อุณหภูมิห้องเช่นเดียวกับความทนแรงดึง การทดสอบความทนแรงโค้งงอแบบ 3 จุด (Three point bending) ทำตามมาตรฐาน ASTM D790-81 ช่วงของตำแหน่งในการวางชิ้นทดสอบ 40 มิลลิเมตร ซึ่งเป็นการทดสอบความเค้นโดยจะมีตัวกดสำหรับให้แรงกด 1 จุด ซึ่งจะอยู่ด้านบนของชิ้นทดสอบ และจะมีตัวรองรับที่กำหนดระยะอยู่ด้านล่างชิ้นทดสอบ 2 จุด ลักษณะของหัวกดและฐานแสดงดังรูป 3.18 ชิ้นทดสอบมีความยาวพิกัด (Gauge length: L_0) 40 มิลลิเมตร ความกว้างของชิ้นทดสอบ ในช่วง 10 มิลลิเมตร ทำการวัดความกว้างและความหนาของชิ้นทดสอบที่หลายๆตำแหน่งเพื่อนำค่าไปคำนวณพื้นที่หน้าตัดเริ่มต้น (Cross sectional area: A_0) กำหนดอัตราเร็วในการดึง 60 มิลลิเมตรต่อนาที ใช้ตัววัดแรง (Load cell) 2,500 นิวตัน เครื่องจะกดชิ้นทดสอบจนหัก โปรแกรมสำเร็จรูปจะแสดงผลค่าความทนแรงโค้งงอของชิ้นงานทดสอบ

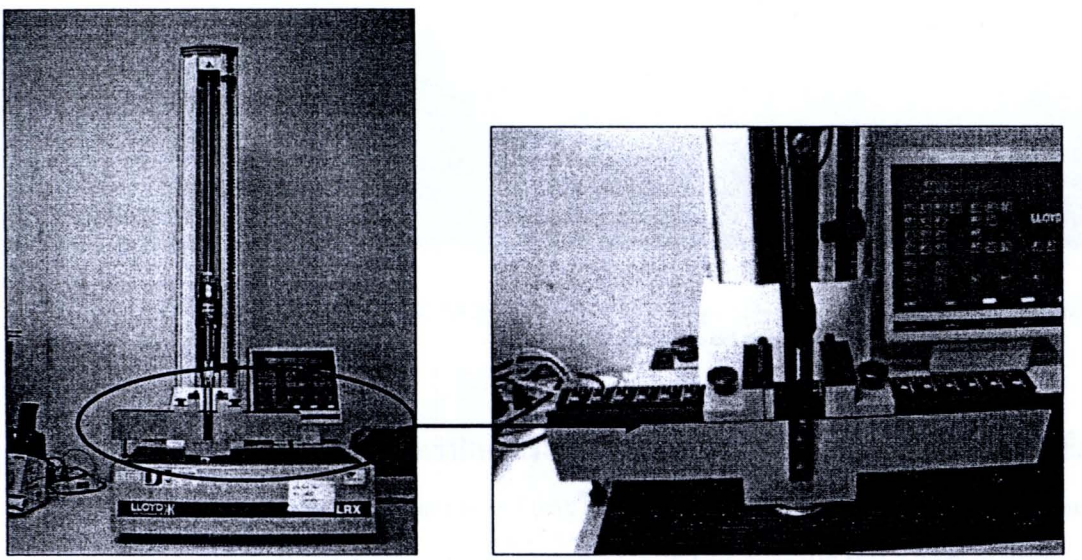

รูป 3.18 เครื่องทดสอบความทนต่อแรงโค้งงอและหัวกด

3.8.3.2 การทดสอบความทนแรงกระแทก

การทดสอบความทนแรงกระแทกเป็นการทดสอบตามมาตรฐาน ASTM D256-81 ทำการทดสอบด้วยเครื่องทนแรงกระแทก (Impact resistance testing machine) ดังรูป 3.20 โดยใช้ตุ้มน้ำหนักเหวี่ยงกระแทก (Pendulum impact) แบบอิซอด (Izod type) ขนาดของตุ้มน้ำหนักคือ 1 จูล

ชิ้นงานที่เตรียมมีความยาว 2.5 นิ้ว กว้าง 0.5 นิ้ว หนา 3 มิลลิเมตร ก่อนการทดสอบทำรอยบากโดยใช้เครื่องทำรอยบาก ดังรูป 3.19 ด้านข้างที่จุดกึ่งกลางประมาณ 2 มิลลิเมตร ทำมุม 22.5 ± 0.5 องศา จากนั้นนำไปวัดระยะรอยบากจนถึงขอบโดยใช้มาตรวัดจากเครื่องทำรอยบากวัดค่าได้เลย ค่าที่ได้ทำการบันทึกไว้เพื่อใช้ในการคำนวณต่อไป

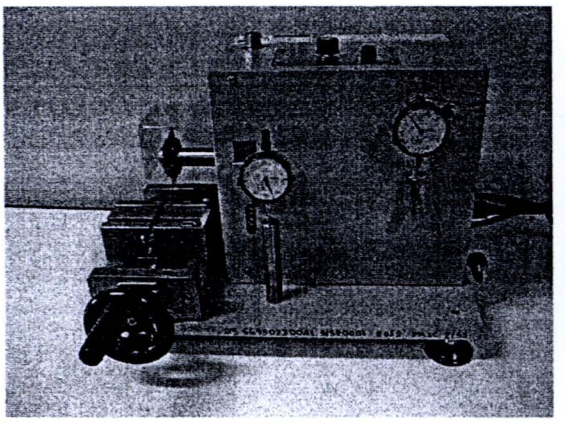

รูป 3.19 เครื่องทำรอยบาก

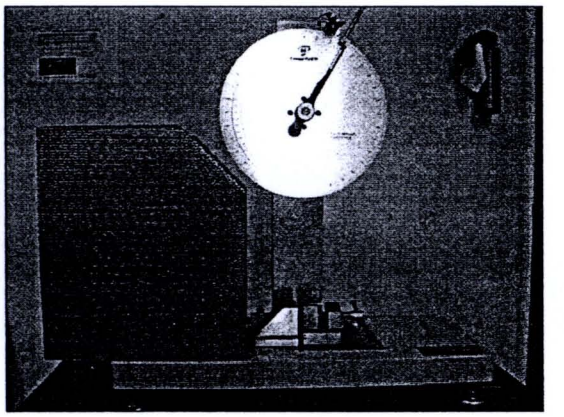

รูป 3.20 เครื่องทดสอบความทนแรงกระแทก

การทดสอบนี้เป็นการทดสอบความทนแรงกระแทกแบบไอซอด ชิ้นงานทดสอบจะถูกจับยึดให้อยู่ในแนวตั้งในลักษณะของคานยื่น (cantilever) และใช้เครื่องทดสอบความทนแรงกระแทก (impact resistance testing machine) ที่เป็นแบบค้อนเหวี่ยงกระแทก (pendulum impact)ดังรูป 3.20 ซึ่งเป็นเครื่องทดสอบที่ได้มาตรฐาน ISO-13802 โดยมีขนาดของหัวเหวี่ยง 1 จูล ในการทดลองจะมีการเหวี่ยงหัวเหวี่ยงสามครั้ง ครั้งแรกจะเหวี่ยงหัวเหวี่ยงให้โดนชิ้นงานบริเวณที่มีรอยบาก ชิ้นงานก็จะเกิดการแตกหัก จากนั้นทำการบันทึกค่าเป็นค่าที่หนึ่ง จากนั้นนำเข็มกลับเข้าที่ที่จุดเริ่มต้น แล้วปล่อยหัวเหวี่ยงลงมาเป็นครั้งที่สองแต่คราวนี้ไม่มีชิ้นงานให้เหวี่ยงอากาศ ทำการบันทึกเป็นค่าที่สอง จากนั้นนำหัวเหวี่ยงกลับเข้าที่แต่ไม่ต้องหมุนเข็มกลับ เหวี่ยงหัวเหวี่ยงให้โดนเข็ม และจะเหวี่ยงไปจนกว่าหัวเหวี่ยง

ไม่สามารถตีโดนเข็มแล้ว ทำการบันทึกค่าที่หัวเหวี่ยงไม่สามารถตีโดนเข็มแล้วเป็นค่าที่สาม จากนั้นนำค่าต่างๆที่ได้จากการวัดไปคำนวณด้วยวิธีมาตรฐาน (standard testing method) ดังสมการ (3.5) และ (3.6) ในการทดลองนี้ใช้ชิ้นทดสอบในแต่ละสภาวะ 10 ชิ้นทดสอบ เพื่อนำมาหาค่าเฉลี่ยในแต่ละสภาวะ

ความทนแรงกระแทก = I_s (J/m)

$$I_s = (E_s - E_{tc})/t \tag{3.5}$$

$$E_{tc} = [E_a - (E_b/2)](B/A) + E_b/2 \tag{3.6}$$

E_{tc} = ค่าพลังงานที่ถูกต้อง (correction value)

t = ความกว้างของชิ้นงาน (m)

E_s = ค่าพลังงานที่ได้จากการตีครั้งที่ 1

E_a = ค่าพลังงานที่ได้จากการตีครั้งที่ 2

E_b = ค่าพลังงานที่ได้จากการตีครั้งที่ 3

A = มุมที่ได้จากการตีครั้งที่ 2

B = มุมที่ได้จากการตีครั้งที่ 3